

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 90 | 7-13 Mart 2022

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 160 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

8 Mart: Gülen hareketiyle irtibat suçlamasıyla kendisine verilen hapis cezası onanan 14 yıllık multipl skleroz (MS) hastası Mehtap Şentürk, cezaevine [gönderildi](#).

9 Mart: Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla tutuklu bulunan 52 yaşındaki kronik kalp hastası Adem Erdoğan'ın ikinci kez cezaevinde koronavirüse [yakalandığı](#) duyuruldu.

13 Mart: Down sendromlu 11 yaşındaki [Ayşe Asude Gök](#) adlı çocuğun, annesinin Gülen hareketiyle irtibat suçlamasıyla verilen bir mahkumiyet nedeniyle tutuklanmasının ardından bakıcılarıyla etkileşimi kestiği duyuruldu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı [Yusuf Bilge Tunç'tan](#) bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü

bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

7 Mart: İstanbul Valiliği, Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenecek gösteri ve yürüyüşlerin yasaklandığını [açıkladı](#).

7 Mart: Bir Şırnak mahkemesi, 2011 yılında bir hava kuvvetleri saldırısında hayatını kaybeden 34 sivil ile ilişkin bir anma etkinliğine katıldıkları için yargılanan 16 kişinin beraatına [hükmetti](#).

8 Mart: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye'de 2003 yılında bir adliye binasında düzenlenen barışçıl bir gösteri nedeniyle hapis cezasına mahkum edilen 15 kişinin haklarının ihlal edildiğine [hükmetti](#).

8 Mart: İstanbul, İzmir, Antalya ve Diyarbakır'da polis Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen etkinliklere [müdahale ederek](#) en az 78 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

10 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt yazar Azad Zal'ı terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#). Mahkemede delil olarak Zal'ın bazı derneklerdeki üyelikleri, Kürt medyasında yer alması ve Kürt siyasi hareketiyle irtibatı gösterildi.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

7 Mart: Sıvı yağ fiyatlarıyla ilgili provokatif paylaşımlarda buldukları veya dezenformasyon yaydıkları iddia edilen 45 Twitter kullanıcısı hakkında [soruşturma başlatıldığı](#) açıklandı.

7 Mart: İstanbul savcıları, sosyal medya paylaşımları nedeniyle muhabir Mazlum Engindeniz hakkında [soruşturma başlattı](#).

9 Mart: Elazığ'da polis, cumhurbaşkanına hakaretle suçlanan gazeteci Sultan Eylem Keleş'i geçici olarak [gözetim altına aldı](#). Bir İzmir mahkemesi 10 Mart günü Keleş'i 1 yıl 2 ay 17 gün hapis cezasına mahkum ederek hükmün açıklanmasını geri bıraktı.

9 Mart: Malatya'da polis, iki kişiyi sosyal medyada terör propagandası yaydıkları suçlamasıyla [gözetim altına aldı](#).

9 Mart: Akademisyen Mehmet Baki Deniz'in, New York'taki bir üniversitede Türkiye'de artan otoriterlik üzerine yazdığı bir doktora tezi nedeniyle cumhurbaşkanına hakaret [suçlamasıyla](#) karşı karşıya olduğu raporlandı.

9 Mart: Bir Ankara mahkemesi, İfade Özgürlüğü Derneği (İFÖD) tarafından yayımlanan, savunma bakanlığı bürokratlarına yönelik iddialar içeren haberlere erişim engeli getirildiğine ilişkin bir habere [erişim engeli](#) getirdi.

9 Mart: Kamu fonlarıyla medyaya verilen reklamları regüle etmekten sorumlu Basın İlan Kurumu'nun (BİK), hükümete karşı eleştirel yayınlarıyla bilinen Evrensel gazetesine 900 gündür uzun süredir [reklam vermediği](#) duyuruldu.

9 Mart: Van Valiliği, Kadınlar Günü vesilesiyle İstanbul Sözleşmesi'ni destekleyen ve yerel bir hekimler odası tarafından asılan bir pankartın indirilmesini [emretti](#).

10 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt yazar Azad Zal'ı terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#). Mahkemede delil olarak Zal'ın bazı derneklerdeki üyelikleri, Kürt medyasında yer alması ve Kürt siyasi hareketiyle irtibatı gösterildi.

10 Mart: Ankara savcıları, HDP milletvekili Feleknas Uca'nın milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması talebiyle bir [fezleke](#) hazırladı. Uca hakkında, Kürdistan kelimesini kullandığı bir konuşması nedeniyle, "halkı kin ve nefrete teşvik" suçlaması içeren bir soruşturma devam ediyor.

10 Mart: Bolu Belediyesi, sosyal medyada tutuklu Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş'ın fotoğrafını paylaştığı gerekçesiyle bir çalışanının işine [son verdi](#).

10 Mart: Bir Hatay mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Pir haber ajansı (PİRHA) ve

Yeni Yaşam gazetesinin internet sayfalarına [erişim engeli](#) getirdi.

10 Mart: Bir Mardin mahkemesi, sosyal medyada içişleri bakanına hakaret ettiği suçlamasıyla yargılanan gazeteci Ahmet Kanbal'ın beraatine [hükmetti](#). Diğer taraftan, Mardin savcıları Kanbal hakkında halkı kin ve nefrete teşvik suçlamasıyla yeni bir [soruşturma başlattı](#).

11 Mart: Bir İstanbul mahkemesi, gazeteci Sedef Kabaş'ı, bir televizyon programında cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 2 yıl 4 ay hapis cezasına [mahkum etti](#). Mahkeme hükmün açıklanmasını geri bıraktı ve Ocak ayında tutuklanan gazetecinin tahliyesine karar verdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

10 Mart: Yargıtay, kapatılan Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV) başkanı Murat Arslan'ın 10 yıllık hapis cezasını [onadı](#). Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu iddiasıyla terörizm suçlamasıyla mahkum edilen Arslan, 2017 yılında Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) tarafından Václav Havel İnsan Hakları Ödülü'ne layık görülmüştü.

KÜRT AZINLIK

8 Mart: Afyon'daki bir cezaevinde bazı mahkumlar Kürtçe konuştukları için gardiyanların [fiziksel saldırısına](#) uğradı.

8 Mart: Şırnak'ta bir ilçe kaymakamlığı, Kürtçe dilindeki bir tiyatro oyununun sahnelenmesini gerekçe göstermeksizin [yasakladı](#).

10 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt yazar Azad Zal'ı terörizm suçlamasıyla 6 yıl 3 ay hapis cezasına [mahkum etti](#). Mahkemede delil olarak Zal'ın bazı derneklerdeki üyelikleri, Kürt medyasında yer alması ve Kürt siyasi hareketiyle irtibatı gösterildi.

10 Mart: Ankara savcıları, HDP milletvekili Feleknas Uca'nın milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması talebiyle bir [fezleke](#) hazırladı. Uca hakkında, Kürdistan kelimesini kullandığı bir konuşması nedeniyle, "halkı kin ve nefrete teşvik" suçlaması içeren bir soruşturma devam ediyor.

10 Mart: Bolu Belediyesi, sosyal medyada tutuklu Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş'ın fotoğrafını paylaştığı gerekçesiyle bir çalışanın işine [son verdi](#).

10 Mart: Bir Hatay mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayınlarıyla bilinen Pir haber ajansı (PİRHA) ve Yeni Yaşam gazetesinin internet sayfalarına [erişim engeli](#) getirdi.

11 Mart: Bir Diyarbakır mahkemesi, HDP yöneticisi Beritan Yaşar'ı, terörizm suçlamasıyla 7 yıl 6 ay hapis cezasına [mahkum etti](#).

12 Mart: Van'da polis, HDP gençlik teşkilatı üyesi üç kişiyi [gözaltına aldı](#).

DİĞER AZINLIKLAR

12 Mart: Mersin'deki bir cezaevinde tutuklu bulunan LGBTI mahkumların fiziksel ve cinsel [saldırısı](#) uğradıkları, ayrıca maruz kaldıkları şiddetle ilgili şikayetlerini geri çekmeleri yönünde kendilerine baskı yapıldığı duyuruldu.

CEZAEVİ KOŞULLARI

9 Mart: Adana'daki bir cezaevinin üç aydır mahkumların hastane sevklerini [yapmadığı](#) duyuruldu.

12 Mart: Mersin'deki bir cezaevinin dört LGBTI mahkumun hastane sevklerini [yapmadığı](#) bildirildi.

12 Mart: İstanbul'daki bir cezaevinin mahkumların hastane sevkini [yapmadığı](#) duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

9 Mart: Ordudan KHK ile ihraç edilen eski çavuş Cemil Karabidek, Meriç nehri üzerinden Yunanistan'a geçmeye çalışırken [hayatını kaybetti](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

7 Mart: Aksaray'da cezaevi görevlileri, başka bir cezaevinden iradeleri aksine nakledilen mahkumları [çıplak aramaya](#) maruz bıraktı.

8 Mart: Afyon'daki bir cezaevinde bazı mahkumlar Kürtçe konuştuğu için gardiyanların [fiziksel saldırısına](#) uğradı.

8 Mart: Muhalefet milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Gülen hareketiyle irtibat suçlamasıyla gözaltına alınan 41 öğrencinin İstanbul Emniyeti'nde işkenceye uğradığını [duyurdu](#).

8 Mart: İzmir'de jandarma görevlileri, kelepçe ile tedavi dayatmasına direnen mahkum Latif Mollaahmetoğlu'na [fiziksel saldırıda](#) bulundu. Mahkumun olay neticesinde yaralandığı duyuruldu.

10 Mart: Adana'da polis, bir ev baskını sırasında gözaltına aldığı Eyüp Şendur isimli bir kişiye [fiziksel saldırıda](#) bulundu ve Şendur'u yaraladı.

10 Mart: İnsan Hakları Derneği (İHD), 2021 yılında Marmara bölgesindeki cezaevlerinden gelen işkence şikayetlerinin 2020 yılına göre iki katına çıktığını [duyurdu](#).

12 Mart: Mersin'deki bir cezaevinde tutuklu bulunan LGBTI mahkumların fiziksel ve cinsel [saldırısı](#) uğradıkları, ayrıca maruz kaldıkları şiddetle ilgili şikayetlerini geri çekmeleri yönünde kendilerine baskı yapıldığı duyuruldu.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

8 Mart: Bir Ankara savcısı, geçtiğimiz yıl Kenya'dan Türkiye'ye sınır dışı edilen ve Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu suçlamasıyla tutuklanan Selahaddin Gülen için 15 yıla kadar hapis cezası [talep etti](#).

10 Mart: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Azerbaycan'da gözaltına alınarak Türkiye'ye yasadışı olarak sınır dışı edilen dört Türk öğretmenin haklarının Azerbaycan tarafından ihlal edildiğine [hükmetti](#). Dört öğretmen, 2017 ve 2018 yıllarında Türkiye'ye teslim edilmelerinin ardından Gülen hareketiyle irtibatlı olma suçlamasıyla tutuklanmıştı. AİHM, Azerbaycan'ın her bir başvuruca 9.000 euro tazminat ödemesine hükmetti.

KADIN HAKLARI

7 Mart: İstanbul Valiliği, Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenecek gösteri ve yürüyüşlerin yasaklandığını [açıkladı](#).

8 Mart: İstanbul, İzmir, Antalya ve Diyarbakır'da polis Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen etkinliklere

[müdahale ederek](#) en az 78 kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

9 Mart: Van Valiliği, Kadınlar Günü vesilesiyle İstanbul Sözleşmesi'ni destekleyen ve yerel bir hekimler odası tarafından asılan bir pankartın indirilmesini [emretti](#).